

කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව

නීති පීඨය

නීතිවේදී උපාධි පරීක්ෂණය (මාර්ගගත) - සිව්වන වසර - 2021

බදු නීතිය

(පැතුනයි)

මුළු ප්‍රශ්න සංඛ්‍යාව : 06

ප්‍රශ්න තුනකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න

(අපැහැදිලි අත් අකුරු සඳහා ලකුණු අඩු කෙරේ)

1. 'ආර්ථික හා දේශපාලන හේතූන් සඳහා රජයන් සිය බදු නීති සහ ප්‍රතිපත්ති වෙනස් කරයි. කෙසේවෙතත්, පුරවැසියාගේ බදු බර නිවැරදිව තක්සේරු කිරීම සඳහා රටක ආදායම් බදු නීතීන් නිශ්චිත මූලධර්ම හා අරමුණු මත පදනම් විය යුතුය.' ඉහත ප්‍රකාශයේ වලංගුභාවය සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 100)

2. දිපාල් ප්‍රනාන්දු මහතා 2000 වසරේ සිට 'ස්විටස් බිස්කට්ස්' පුද්ගලික සමාගමේ ගණකාධිකාරීවරයකු ලෙස සේවය කරයි. විධායක නිලධාරියකු වශයෙන් ඔහු සමාගමෙන් බොහෝ පහසුකම් ලබයි. සමාගම, ඔහුගේ මාසික වැටුප ලෙස රු. 500,000/- ක් ගෙවයි. ඔහුට මාසික කුලිය රු. 150,000/- ක් වන කොල්ලුපිටිය ප්‍රදේශයෙන් නිදන කාමර තුනක් සහිත නිවසක් සමාගම විසින් ලබා දී ඇත. තවද, ඔහුට රියදුරෙකු සහ ඉන්ධන සමඟ මෝටර් රථයක්ද ලබාදී ඇති අතර ඒ සඳහා මාසික වටිනාකම රු. 300,000/- ක් වේ. ඔහුගේ පශ්චාත් උපාධිය සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා සමාගම ඔහුට රු. 500,000/- ක් ලබාදෙන අතර එම අධ්‍යාපන සුදුසුකමක් සමඟ 2021 ජනවාරි මාසයේ සිට රු. 100,000/- දීමනාවක්ද සහිතව ඔහුව ප්‍රධාන

ගණකාධිකාරීවරයා ලෙස උසස් කරනු ලබන අතර එම ලබාදුන් අමතර දීමනාව ඔහුගේ නව තනතුරෙහි වැටුපට එකතු වේ. එයට අමතරව, ප්‍රනාන්දු මහතාට ඔහුගේ සහෝදරයන් දෙදෙනා විසින් පවත්වාගෙන යන ගෘහ භාණ්ඩ වෙළඳසැලක් වන පවුලේ ව්‍යාපාරයේ සමාන කොටස් ඇත. වැලිසර පිහිටි ඔවුන්ගේ පැරණි ප්‍රදර්ශනාගාරය රු. 7,500,000/- ට විකුණු අතර එම මුදල ඔවුන් අතර සමාන ලෙස බෙදා ගනී. ඔවුන් සිය වාර්ෂික ලාභ ලෙස රුපියල් මිලියන 6ක් උපයන අතර එය එකිනෙකා අතර සමසේ බෙදා ගනී. තවද, බම්බලපිටිය සුපර් බැංකුවේ ප්‍රනාන්දු මහතා සතුව රුපියල් මිලියන 2ක තැම්පතු පවතී.

2020/2021 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ප්‍රනාන්දු මහතාගේ බදු වගකීම සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 100)

3. 'ප්‍රාග්ධන ලැබීම් පිළිබඳ බදු (Capital Gain Tax) නැවත හදුන්වා දීම පසුපස පවතින හේතුව නම් ආදායම් නැවත බෙදාහැරීමේ ප්‍රතිපත්තිය තුළ පවතින අසමානතාවයන් අඩු කිරීමයි. ප්‍රාග්ධන ලැබීම් සඳහා බදු අය නොකෙරේ නම්, රටේ පවතින බදු ආදායමේ ප්‍රගතිය අඩාල කරමින් සමහර පුද්ගලයන් වෙත අන් ඇයට වඩා පක්ෂග්‍රාහී සැලකිලි ලැබෙනු ඇත.'

ඔබ එකඟ වන්නෙහිද? ප්‍රාග්ධන ලැබීම් මත බදු වගකීම පනවා ඇති 2017 අංක 24 දරණ දේශීය අදායම් පනතේ විධිවිධාන පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින් ඉහත ප්‍රකාශය විවේචනාත්මකව අගයන්න.

(ලකුණු 100)

4. යු, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමුඛතම විදුලි සංදේශන සමාගමක් වන M1 (පුද්ගලික) සමාගමෙහි මෘදුකාංග සැලසුම් නිර්මාණ ශිල්පියෙකු ලෙස සේවය කරයි. ඔහු මෘදුකාංග භාෂා (multi software languages) සහ ජංගම දුරකථන යෙදුම් (mobile applications) වැඩිදියුණු කිරීම් පිළිබඳ ඔහුට පවතින ප්‍රවීණතාව නිසා M1, දේශීය හා ජාත්‍යන්තර සේවාදායකයින් වෙනුවෙන් මෘදුකාංග වැඩිදියුණු කිරීමේ සේවාවන්

සැපයීම සඳහා ඔහුට තමාගේම මෘදුකාංග වැඩිදියුණු කිරීමේ කණ්ඩායමක් පිහිටුවා ගැනීමට ඉඩ සලසයි.

2020/2021 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ඔහුගේ ආදායම් බදු වගකීම් පිළිබඳ උපදෙස් දීම සඳහා සඳු විසින් පත්කර ගන්නා ලද නීති උපදේශක ඔබ යැයි උපකල්පනය කරන්න. ඔහුගේ රැකියාව තුළ සහ මෘදුකාංග වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපාරය තුළ පහත සඳහන් වියදම් දරනු ලැබ තිබේ. ඔහුගේ ආදායම්හි ඉඩදෙනු ලබන අඩුකිරීම් පිළිබඳව ඔහුට උපදෙස් දෙන්න. ඔබේ උපදෙස් සඳහා බලධාරී නඩු තීන්දු අදාළ කර ගත යුතුයි.

(අ) M1 (පුද්ගලික) සමාගමෙන් ලබන රුපියල් මිලියන 6ක වාර්ෂික ආදායම. සමාගම, රඳවා ගැනීමේ බදු (withholding tax) ලෙස ඔහුගේ ආදායමින් රු. 480,000/- මුදලක් අඩුකර ඇත.

(ආ) ව්‍යාපාර නාම ලියාපදිංචියට අදාළ රීති උල්ලංඝනය කිරීම වෙනුවෙන් බස්නාහිර පළාත් සභාවට රු. 200,000/- ක දඩයක් ගෙවීම.

(ඇ) වැඩිහිටියන් උදෙසා ස්වයංක්‍රීය වෛද්‍ය සේවා සඳහා නව මෘදුකාංග යෙදුමක් පිළිබඳ පර්යේෂණ කිරීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම වෙනුවෙන් රු. 550,000/- ක වියදමක් දැරීම. සංචාරක සීමා පවතින කාලය තුළ පවතින බොහෝ ගැටළු මහනරවා ගැනීම සඳහා එම යෙදුම රටට ඉතා ප්‍රයෝජනවත්ය. තවද, අලුතින් සොයාගත් මෘදුකාංග නිෂ්පාදනය සඳහා වන නිපැයුම් හිමිකාරිත්ව අයිතීන් (proprietary rights) මිලදී ගැනීම සහ ඒ පිළිබඳ නීතිමය හා උපදේශන සේවා ගාස්තු සඳහා රු. 250,000/- ක වියදමක්.

(ඈ) පරිසරයක දහයක් අලුත්වැඩියා කිරීම සඳහා රු. 400,000/- ක සහ ප්‍රධාන මෙහෙයුම් පර්යන්තය නඩත්තුව සඳහා රු. 150,000/- ක වියදමක්. පරිසරයකවල වටිනාකම රු. 1,150,000/- ලෙස ගණනය කර ඇත.

(ඉ) කාර් රථ සඳහා නව මෘදුකාංගයක් මිලදී ගැනීම වෙනුවෙන් රුපියල් මිලියන 10ක් හා වෙළඳපල තුළදී ප්‍රයෝජනයට ගැනීම පහසු කිරීම සඳහා මෘදුකාංගයේ ඇති

දෝෂ සහ තාක්ෂණික ගැටළු විසඳීම වෙනුවෙන් දරන ලද රුපියල් මිලියන 8ක වියදමක්.

(ලකුණු 100)

(5) (අ) හෝ (ආ) යන කොටස් දෙකෙන් එක් කොටසකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.

එක්කෝ

(අ) බදු වැලභීම (tax avoidance) සහ බදු පැහැර හැරීම (tax evasion) එකිනෙකට වෙනස් සංකල්ප දෙකක් වුවද ඒ දෙකෙහිම අහිතකර භාවය රටේ බදු ආදායමට එක හා සමානව බලපෑම් ඇති කරයි. සාකච්ඡා කරන්න.

නැතහොත්

(ආ) 2017 අංක 24 දරණ දේශීය ආදායම් පනත මගින් බදු ගෙවීම පැහැර හැරීම (tax in default) පිළිබඳ වැදගත් ක්‍රියාපටිපාටියක් හඳුන්වාදෙනු ලැබීය. මෙම ක්‍රියාපටිපාටිත් ප්‍රයෝගික බලපෑම පිළිබඳව සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 100)

(6) (අ) සහ (ආ) යන කොටස් දෙකටම පිළිතුරු සපයන්න.

(අ) 2017 අංක 24 දරණ දේශීය ආදායම් පනතේ විධිවිධාන, යම් බදු කාලසීමාවක් සඳහා එකකට වඩා වැඩි තක්සේරු ක්‍රම ලබාදී ඇත. එකී විවිධ තක්සේරු කිරීම් පිළිබඳව සාකච්ඡා කරමින් තක්සේරු කිරීමේ ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ වීමට හා බදු ගෙවන්නාගේ තක්සේරුව වෙනස් කිරීමට තක්සේරුකරු සතුව පවතින බලතල පිළිබඳව අදහස් ඉදිරිපත් කරන්න.

(ලකුණු 50)

(ආ) දේශීය ආදායම් කොමසාරිස්ගේ තීරණ පිළිබඳ සැඟිමකට පත් නොවන බදු ගෙවන්නකුට, සහන සැලසීමේදී අදාළ නීති යටතේ පවතින අභියාචනා ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව විවේචනාත්මකව විශ්ලේෂණය කරන්න.

(ලකුණු 50)
